

A Fővárosi Törvényszék Budapesten, a 2021. május 14-én megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta és kihirdette az alábbi

végzést

A bíróság a kábítószer-kereskedelem büntette és más bűncselekmény miatt [REDAKTOR] és társai ellen a Fővárosi Törvényszéken 8.B.13/2020. számon folyamatban levő büntetőeljárást felfüggeszti, és az Alkotmánybíróság eljárást kezdeményezi a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 459. § (1) bekezdés 18. pont a)-b) alpontjai, a Btk. 459. § (1) bekezdés 33. pontja és az 1979. évi 25. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a pszichotróp anyagokról szóló, Bécsben, az 1971. évi február hó 21. napján aláírt egyezmény módosításának kihirdetéséről és az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló 2005. évi XCV. törvény módosításáról szóló 2020. évi CLIV. törvény alaptörvény-ellenességének megállapítása, és azok alkalmazásának kizárása érdekében.

Indokolás

I. Az ügy tényei

A Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Ügyészség a B.XVIII.781/2017/68-I. számú vádirattal 2019. augusztus 9-én emelt vádat [REDAKTOR] és társa ellen, amelyben [REDAKTOR] I. r. vádlottat a továbbiakban: Btk. 176. § (1) bekezdésébe ütköző kábítószer-kereskedelem büntetével, 2 rb. a Btk. 367. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő zsarolás büntetével és 2 rb. a Btk. 194. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő személyi szabadság megsértésének büntetével, [REDAKTOR] II. r. vádlottat 2 rb. a Btk. 367. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő zsarolás büntetével és 2 rb. a Btk. 194. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő személyi szabadság megsértésének büntetével vádolta.

A Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság a 2019. december 16-án véglegessé vált 8.B.XVIII.954/2019/15. számú végzésével megállapította hatáskörének hiányát, és az ügyet áttette a Fővárosi Törvényszékre.

A Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Ügyészség a B.XVIII.686/2017/32-I. számú vádirattal 2019. november 22-én emelt vádat [REDAKTOR] ellen a Btk. 178. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő kábítószer birtoklása büntette miatt.

A bíróság a 2020. február 3-án kelt 8.B.50/2020/4. számú végzésével az ügyeket egyesítette.

A vádirati tényállásnak az indítvány szempontjából releváns tényei szerint 2017. február 10-én [REDAKTOR] azért találkozott [REDAKTOR], hogy tőle kábítószeret vásároljon. [REDAKTOR] [REDAKTOR] ADB-FUBINACA nevű szert ajánlott fel megvásárlása [REDAKTOR] [REDAKTOR], illetve őt megkínálta egy ismeretlen hatóanyagú kristályos anyaggal. Ez utóbbi anyagból [REDAKTOR] fogyasztott, majd attól rosszul lett. Ezután [REDAKTOR] élettársa segítségével

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IM/ 0 2 5 0 2 - 0 / 2021	
Érkezett: 2021 JÚN 16.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 6 db	elu!

beült az autójába, és [REDAKTOR] beleegyezése nélkül magával vitt egy korábbi tartozás fejében 33,73 gramm ADB-FUBINACA tartalmú fehér port.

Az ADB-FUBINACA egy szintetikus kannabinoid, amelyet 2009-ben szintetizáltak először. Rekreációs célú fogyasztása 2013-tól kezdett terjedni, Magyarországon 2015-ben jelent meg a lefoglalásokban. Ahogy az ilyen ún. dizájnernedrogokra általában jellemző, az ADB-FUBINACA először új pszichoaktív anyagnak minősült: az új pszichoaktív anyaggá minősített anyagokról vagy vegyületcsoportokról szóló 55/2014. (XII. 30.) EMMI rendelet (továbbiakban: EMMI rendelet) 2015. július 11-én hatályba lépett módosítása folytán az 1. melléklet 1. pontjában írt vegyületcsoportba tartozott. 2016. július 17-től az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló 2005. évi XCV. törvény (továbbiakban: Gytv.) 2. melléklet A) jegyzék 77. sora alá besorolt kábítószernek minősült. Jelenleg a 2020. évi CLIV. törvény 1. számú melléklete alapján a pszichotróp anyagokról szóló, Bécsben az 1971. évi február hó 21. napján aláírt egyezmény kihirdetéséről szóló 1979. évi 25. törvényerejű rendelet (továbbiakban: Pszichotróp Egyezmény) II. jegyzékén szereplő kábítószer.

II. Az Alaptörvény érintett rendelkezései és az Alkotmánybíróság gyakorlata

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország független, demokratikus jogállam.

Az Alkotmánybíróság következetes és immár több évtizedes gyakorlata szerint a jogállamiság alkotmányjogi elvéhez szorosan kapcsolódik a jogbiztonság. A 11/1992. (III. 5.) AB határozat szerint a jogbiztonság az államtól és elsősorban a jogalkotótól azt várja el, hogy a jog egésze, egyes részterületei és egyes szabályai is világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatók és a norma címzettjei számára a büntetőjogban is előre láthatóak legyenek

Az Alkotmánybíróság többször foglalkozott már azzal, hogy a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények szabályozása mennyiben felel meg a jogbiztonság követelményének. Legutóbb a 3284/2017. (XI. 14.) AB határozat foglalta össze az irányadó gyakorlatot: „A jogbiztonság egyik legfontosabb alapkövetelménye a jogszabályok kiszámíthatósága és az egyes jogi normák egyértelműsége. Kifejezetten a büntetőjogi normákkal kapcsolatban állapította meg az Alkotmánybíróság, hogy »[...] a büntetőjogi szankció kilátásba helyezésével tilalmazott magatartást leíró diszpozíciónak határozottnak, körülhatároltnak, világosan megfogalmazottnak kell lennie. Alkotmányossági követelmény a védett jogtárgyra és az elkövetési magatartásra vonatkozó törvényhozói akarat világos kifejezésre juttatása.«”

A kábítószer büntetőjogi fogalmának meghatározásával kapcsolatos alkotmányossági kérdéseket az 54/2004. (XII. 13.) AB határozat (továbbiakban: Abh.) elemezte részletesen.

Ebben a határozatában az Alkotmánybíróság abból indult ki, hogy a Btk.-nak a kábítószerrel visszaélést meghatározó tényállásai szempontjából mindazon külön jogszabályok, amelyek egyes anyagokat kábítószernek vagy pszichotróp anyagnak minősítenek, a tényállások tartalmát adó rendelkezések. Egységes büntetőjogi definíció hiányában az eljárás megindításának és lefolytatásának alapjául csak azon további jogi rendelkezések szolgálhatnak, amelyek az általános „kábitószer és pszichotróp anyag meghatározást” konkretizálják. „Mivel ezeket elsődlegesen a két nemzetközi egyezmény tartalmazza, amelyekkel a belső jogszabály nem lehet ellentétes, az Alkotmány 7. § (1) bekezdésének

érvényre jutását érintő elsődleges jogbiztonsági kérdés, hogy a hozzájuk kapcsolt listák mind a jogalkalmazók, mind pedig bárki más által megismerhetők legyenek.”

Az (AB eljárása idején hatályban volt régi) Btk. 286/A. § (2) bekezdésében – konkrét joganyag megjelölése nélkül – azt rögzítette, hogy a régi Btk. 282-283. §-ai szempontjából az Egységes Kábítószer Egyezmény és a Pszichotróp Egyezmény végrehajtására kiadott jogszabályokban meghatározott anyagok minősülnek tilalmazott anyagoknak. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az értelmező rendelkezésekben a „végrehajtására kiadott szabályok” kitételrel jelölt joganyagra történő hivatkozás bizonytalan jogfogalom.

Az Abh. szerint a jog megismerhetőségét kizárja, ha az egyes törvényi tényállásokkal összefüggő szabályok a jogrendszerben szétszórva, más magatartásokra vonatkozó szabályozási területekkel oly mértékig keveredve lelhetők csak fel, hogy a normatartalom megállapítása a jogi rendszert kezelni tudó szűk kisebbség részére is a végtelenségig bonyolulttá, mindenki más számára pedig elérhetetlenné válik. A büntetendő cselekmények fő tényállási elemeire vonatkozó szabályokat – így az elkövetési tárggyal kapcsolatos (keretkitöltő) rendelkezéseket is – közvetlenül a Btk. rendszerébe illeszthető normáknak egyértelműen kell tartalmazniuk.

Az Alkotmánybíróság határozatában felhívta a 8/2003. (III. 14.) AB határozatot: „A jogalkotás alkotmányos jogállami követelménye többet jelent [...], mint a jogalkotással kapcsolatos formális eljárási szabályok betartását. Jogalkotásra csak a jogbiztonság alkotmányos elvének megfelelően kerülhet sor. [Ez] megköveteli, hogy a jogalkotás, s ennek részeként a jogszabályok módosítása, hatálybaléptetése ésszerű rendben történjék, a módosítások egyértelműen követhetőek és áttekinthetőek legyenek mind a jogalanyok, mind a jogalkalmazó szervek számára. [...] A jogszabályok áttekinthetetlen, követhetetlen változtatása mind a jogalkalmazókat, mind a jogalanyokat jogbizonytalanságban tartja, s ez összeegyeztethetetlen a jogbiztonság alkotmányos elvének lényegi tartalmával [...]”

Az Alkotmánybíróság az akkor hatályos szabályozás esetében kifogásolta, hogy a kábítószerlisták kihirdetése nem a megfelelő szintű jogszabályban és nem a nemzeti lajstromoktól elkülönítve történt meg, az egyezmények változásai törvényben nem, a már hivatkozott jogszabályokban pedig csak részlegesen és utalásszerűen jelentek meg. A problémát alapvetően az jelentette, hogy a listákat nem hirdette ki a jogalkotó, ami az Alkotmánybíróság értelmezésében azért jogbiztonsági és így alkotmányossági kérdés, mert csak e lajstromokból ismerhető meg, hogy a nemzetközi szerződések mely anyagokat tekintik kábítószernek vagy pszichotróp anyagnak, konkrétan milyen szerek, készítmények esetében mely rendelkezéseiket kell alkalmazni. Mellőzésük ezért közvetlenül sérti a normavilágosság követelményét.

Az Abh.-ból kiolvashatók a kábítószer – és ebből következően az új pszichoaktív anyag – fogalmával kapcsolatos büntetőjogi szabályozásra irányuló alapvető alkotmányossági követelmények: 1) egységes büntetőjogi definíció hiányában az eljárás megindításának és lefolytatásának alapjául csak azon további jogi rendelkezések szolgálhatnak, amelyek az általános „kábitószer és pszichotróp anyag meghatározást” konkretizálják, 2) elsődleges jogbiztonsági kérdés, hogy a vonatkozó listák mind a jogalkalmazók, mind pedig bárki más által megismerhetők legyenek, 3) a büntetendő cselekmények elkövetési tárgyával kapcsolatos keretkitöltő rendelkezéseket közvetlenül a Btk. rendszerébe illeszthető normáknak egyértelműen kell tartalmazniuk, 4) a jogszabályok módosítása, hatálybaléptetése ésszerű

rendben történjék, a módosítások egyértelműen követhetők és áttekinthetők legyenek mind a jogalanyok, mind a jogalkalmazó szervek számára.

III. Az új pszichoaktív anyag büntetőjogi fogalmának meghatározására irányuló szabályozás alaptörvény-ellenessége

A Btk. 459. § (1) bekezdés 33. pontja szerint az új pszichoaktív anyag az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló törvényben (vagyis a Gytv.-ben) meghatározott anyag. A Gytv. 1. § 37. pontja szerint az új pszichoaktív anyag olyan, a forgalomban újonnan megjelent, gyógyászati felhasználással nem rendelkező anyag vagy vegyületcsoport, amely a központi idegrendszer működésének befolyásolása révén alkalmas a tudatállapot, a viselkedés vagy az érzékelés módosítására, megváltoztatására, és ezért hasonló mértékű fenyegetést jelenthet a közegészségügyre, mint az 1965. évi 4. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a New Yorkban, 1961. március 30-án kelt Egységes Kábítószer Egyezmény mellékletének I. és II. Jegyzékén, az 1979. évi 25. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a pszichotróp anyagokról szóló, Bécsben, az 1971. évi február hó 21. napján aláírt egyezmény mellékletének I. és II. Jegyzékén, vagy a Gytv. 2. számú mellékletében meghatározott pszichotróp anyagok jegyzékein szereplő anyagok, és erre tekintettel azt az egészségügyért felelős miniszter rendeletében ilyen anyaggá minősítette. Az egészségügyért felelős miniszter az EMMI rendelet 1. mellékletében foglalt anyagokat minősítette új pszichoaktív anyagnak.

Látható, hogy a Btk. kizárólag a Gytv.-re utal, a felhívott jogszabályhely azonban nem tartalmazza az új pszichoaktív anyagok jegyzékét: a Btk.-ban rögzített utalást követve kizárólag egy általános definíció ismerhető meg, továbbá az a tény, hogy egy miniszteri rendelet tartalmazza az irányadó listát. Az sem a Btk.-ból, sem a Gytv.-ből nem derül ki, hogy konkrétan melyik joganyag tartalmazza az új pszichoaktív anyagok listáját.

Az Abh. azért minősítette alkotmányellenesnek a régi Btk.-nak a kábítószer fogalmát értelmező rendelkezéseit, mert az konkrét joganyag megjelölése nélkül utalt az Egységes Kábítószer Egyezmény és a Pszichotróp Egyezmény végrehajtására kiadott jogszabályokra. Az Abh. értelmezésében a probléma súlyát az is növelte, hogy a „végrehajtására kiadott szabályok” kitéttel jelölt joganyagra történő hivatkozás önmagában is bizonytalan jogfogalom.

A hatályos szabályozás lényegében azonos a korábban alkotmányellenesnek minősített jogszabályi rendelkezésekkel: a Btk. a konkrét joganyag megjelölése nélkül utal a Gytv.-re, amely ismét konkrét joganyag megjelölése nélkül tovább utal egy végrehajtási rendeletre. Ez a megoldás további jogbizonytalansági tényezőket hozott magával, hiszen korábban a büntető anyagi jogi norma legalább azt tartalmazta, hogy nem az utalásban felhívott jogszabályokban, hanem az azok végrehajtására kiadott jogszabályokban kell keresni az irányadó listákat. A hatályos szabályozás esetében még az sem derül ki a Btk. értelmező rendelkezéséből, hogy a felhívott norma önmagában is utaló normát tartalmaz.

Így tehát az új pszichoaktív anyag fogalmát értelmező büntető anyagi jogi szabály sérti az Abh.-ból kiolvasható azon követelményt, amely szerint egy adott bűncselekmény elkövetési tárgyával kapcsolatos keretkitöltő rendelkezéseket közvetlenül a Btk. rendszerébe illeszthető normáknak egyértelműen kell tartalmazniuk. Sérti továbbá azt a követelményt, amely szerint a büntetőeljárás megindításának és lefolytatásának alapjául csak azon további jogi rendelkezések szolgálhatnak, amelyek a büntető anyagi jogi normában írt elkövetési tárgy

általános meghatározását konkretizálják, hiszen nem az utaló normában szereplő Gytv., hanem az EMMI rendelet végzi el ezt a konkretizálást. Ebből következően a szabályozás sérti a normavilágosság és jogbiztonság követelményét, ami az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét eredményezi.

IV. A kábítószer büntetőjogi fogalmának meghatározására irányuló szabályozás alaptörvény-ellenessége

A kábítószer büntetőjogi fogalmát a Btk. 459. § (1) bekezdés 18. pont *a*)-*c*) alpontjai határozzák meg. Az értelmező rendelkezés három háttérnormára hivatkozik: 1) az 1988. évi 17. törvényerejű rendelettel kihirdetett, az Egységes Kábítószer Egyezmény módosításáról és kiegészítéséről szóló, Genfben, 1972. március 25-én kelt Jegyzőkönyvvel módosított és kiegészített, az 1965. évi 4. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a New Yorkban, 1961. március 30-án kelt Egységes Kábítószer Egyezmény mellékletének I. és II. Jegyzéke (továbbiakban: Egységes Kábítószer Egyezmény); 2) az 1979. évi 25. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a pszichotróp anyagokról szóló, Bécsben, az 1971. évi február hó 21. napján aláírt egyezmény mellékletének I. és II. Jegyzéke; 3) az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló 2005. évi XCV. törvény 2. számú melléklete.

Mivel szabályozás utaló normákon keresztül vonja be a kábítószer fogalma alá az Egységes Kábítószer Egyezmény és a Pszichotróp Egyezmény listáin található szereket, a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények elkövetési tárgyát közvetlenül a nemzetközi jogi normák határozzák meg. A Gytv. 2. számú melléklete azokat a szereket sorolja fel, amelyek esetében – élve a Pszichotróp Egyezmény felhatalmazásával – a jogalkotó úgy foglalt állást, hogy a nemzetközi jogi kötelezettségekből fakadónál szigorúbb ellenőrzésre van szükség. Az Gytv. A) jegyzékén a Pszichotróp Egyezmény I. jegyzékén, B) jegyzékén a Pszichotróp Egyezmény II. jegyzékén szereplő szerekek egy tekintet alá eső szerekek szerepelnek.

A dizájnertdrogok megjelenése azért is okozott komoly problémát a nemzetközi ellenőrzési rendszernek, mert a nemzetközi szerződések módosítása rendkívül időigényes és összetett folyamat. A kábítószerpiac változásait az ENSZ Kábítószer Bizottsága (Commission on Narcotic Drugs – továbbiakban: CND) monitorozza. A CND évente egyszer tartja meg azt az ülést, amelyen áttekinti az elmúlt időszak fejleményeit, és dönt arról, mely szerekek listára vétele szükséges. Ezeket a döntéseket a CND határozati formában hozza meg, amely határozatok azt rögzítik, hogy egy adott anyag az Egységes Kábítószer Egyezmény vagy a Pszichotróp Egyezmény valamelyik jegyzékére felvételre kerül. Ha az adott szer az egyezmények I. vagy II. jegyzékeire kerül felvételre, a Btk. 459. § (1) bekezdés 18. pont *a*) vagy *b*) alpontja szerint kábítószernek minősülnek a Btk. alkalmazása során.

A jogalkotó évek óta azt a szabályozási technikát követi, hogy a CND határozatait – viszonylagos rendszerességgel – törvényi formában kihirdeti. Az alábbi táblázat összefoglalja azokat a törvényeket, amelyekkel a jogalkotó rendelkezett a CND határozatainak belső jogba ültetéséről:

CND határozat kelte	Belső jogi norma
2013. március 13.	az 1979. évi 25. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a pszichotróp anyagokról szóló, Bécsben az 1971. évi február hó 21. napján

	aláírt egyezmény módosításának kihirdetéséről szóló 2013. évi CCXIX. törvény
2016. március 18.	az 1965. évi 4. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a New-Yorkban, 1961. március 30-án kelt Egységes Kábítószer Egyezmény módosításának kihirdetéséről szóló 2017. évi LXXI. törvény
2017. március 16.	az 1965. évi 4. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a New-Yorkban, 1961. március 30-án kelt Egységes Kábítószer Egyezmény módosításának kihirdetéséről szóló 2017. évi CLXXI. törvény az 1979. évi 25. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a pszichotróp anyagokról szóló, Bécsben az 1971. évi február hó 21. napján aláírt egyezmény módosításának kihirdetéséről szóló 2017. évi CLXXII. törvény
2018. március 14.	az 1965. évi 4. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a New-Yorkban, 1961. március 30-án kelt Egységes Kábítószer Egyezmény módosításának kihirdetéséről szóló 2018. évi LXX. törvény az 1979. évi 25. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a pszichotróp anyagokról szóló, Bécsben, az 1971. évi február hó 21. napján aláírt egyezmény módosításának kihirdetéséről szóló 2018. évi LXXII. törvény
2019. március 19. 2020. március 4.	az 1979. évi 25. törvényerejű rendelettel kihirdetett, a pszichotróp anyagokról szóló, Bécsben, az 1971. évi február hó 21. napján aláírt egyezmény módosításának kihirdetéséről és az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló 2005. évi XCV. törvény módosításáról szóló 2020. évi CLIV. törvény

Az elemzés teljességéhez szükséges utalni arra is, hogy a CND 2015. március 13-i ülésén listára vett anyagok átvezetése a belső jogban nem történt meg. Az ekkor listára vett anyagok egy része már korábban is szerepelt a Gytv. kábítószerlistáján, egy másik része pedig jelenleg új pszichoaktív anyagnak minősül.

A hivatkozott törvények közös jellemzője, hogy az azokban kihirdetett CND-határozatokkal listára vett anyagok nem jelennek meg az Egységes Kábítószer Egyezményt, illetve a Pszichotróp Egyezményt kihirdető törvényerejű rendeletekben szereplő jegyzékeken. Ebből következően az, aki a Btk. értelmező rendelkezéseiben szereplő utaló normákból kívánja

megismerni a büntetőjogi szempontból kábítószernek minősülő szerek jegyzékét, a fent hivatkozott törvényekben szereplő anyagokkal nem fog találkozni.

A jogalkotó annak ellenére nem vezette át a listákra a változásokat, hogy arra korábban más szerek esetében már sor került. Így például a CND 2001. március 20-án határozott a 4-MTA nevű szernek a Pszichotróp Egyezmény I. jegyzékére történő felvételéről. Ezt a határozatot semmilyen belső jogi norma nem hirdette ki, ennek ellenére az egyezményt kihirdető törvényerejű rendelet szövegén átvezette a jogalkotó a változást. Másik példaként az Abh. által előírt jogalkotási feladatot teljesítő az egyes nemzetközi szerződések kihirdetéséről rendelkező jogszabályok, valamint a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 2005. évi XXX. törvényt lehet felhozni. Ez a törvény úgy hirdette ki az Abh.-ban írt követelményeknek megfelelően a nemzetközi egyezmények kábítószerlistáit, hogy módosította a nemzetközi egyezményeket kihirdető törvényerejű rendeleteket, és kiegészítette őket a jegyzékeket tartalmazó mellékletekkel. Ekkor a jegyzékek az akkor aktuális állapot szerint kerültek kihirdetésre, vagyis azokkal a kiegészítésekkel, amelyeket az egyezmények elfogadása óta vezettek át.

A 2020. évi CLIV. törvény szabályozási technikája további problémákat generál, mivel annak 20. §-a hatályon kívül helyezte a Gytv. 2. számú mellékletének egyes sorait. Ezek a sorok korábban azoknak a szereknek egy része volt megtalálható, amelyeket a CND a 2019. és 2020. évi határozataival felvett a Pszichotróp Egyezmény kábítószerlistájára. Mivel a Gytv. vonatkozó rendelkezéseit a jogalkotó 2021. január 1-jével hatályon kívül helyezte, de a Pszichotróp Egyezményt kihirdető törvényerejű rendeletet ezzel együtt nem módosította, jelenleg ezek a szerek egyik kábítószerlistán sem szerepelnek, büntetőjogi tilalmazottságuk kizárólag a 2020. évi CLIV. törvényből derül ki.

Ez a helyzet a jelen ügyben a vádlottak terhére rótt bűncselekmény elkövetési tárgyaként szereplő ADB-FUBINACA esetében is. Ez a szer 2020. december 31-ig a Gytv. 2. melléklet A) jegyzék 77. sorában szerepelt. Ez a sor a jelenleg hatályos szövegállapot szerint üres. A 2020. évi CLIV. törvény 2. §-a szerint az Országgyűlés a CND 2019. március 19-én elfogadott 62/5-62/9. számú határozatait, valamint 2020. március 4-én elfogadott 63/4.-63/13. számú határozatait hirdeti ki. A törvény 3. § (1) bekezdése szerint a CND 2019. március 19-én elfogadott 62/5. számú határozatában foglalt módosítás hivatalos magyar nyelvű fordítását az 1. melléklet tartalmazza. A hivatkozott melléklet szövege a következő:

62/5. sz. határozat – Az ADB-FUBINACA felvétele a Pszichotróp anyagokról szóló 1971. évi egyezmény II. jegyzékébe

A Kábítószer Bizottság 2019. március 19-én megtartott 9. ülésén 45 igen, 0 nem szavazat mellett, tartózkodás nélkül úgy határozott, hogy az ADB-FUBINACA-t a Pszichotróp anyagokról szóló 1971. évi egyezmény II. jegyzékébe felveszi.

Azonban az ADB-FUBINACA jelenleg nem található meg a Pszichotróp Egyezmény II. jegyzékén – sem bármelyik más, a Btk. értelmező rendelkezései által felhívott jogi normában.

Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban azt rögzítette, hogy a jog megismerhetőségét kizárja, ha az egyes törvényi tényállásokkal összefüggő szabályok a jogrendszerben szétszórva, más magatartásokra vonatkozó szabályozási területekkel oly mértékig keveredve lelhetők csak fel, hogy a normatartalom megállapítása a jogi rendszert kezelni tudó szűk kisebbség részére is a végletekig bonyolulttá, mindenki más számára pedig elérhetetlenné válik.

A fent vázolt jogalkotói megoldás azt eredményezi, hogy a büntetőjogi kábítószerfogalmat tartalommal kitöltő kábítószerlisták teljes tartalma nem ismerhető meg a Btk. értelmező rendelkezéseiben felhívott összesen hat jegyzékből, ahhoz további hét törvény ismerete is szükséges. Így ahhoz, hogy egy jogalany valamennyi ilyen szerről tudomással bírjon, nem elegendő az utaló normák által felhívott listák tanulmányozása, ismernie kell az ENSZ kábítószerrel kapcsolatos döntéshozatali mechanizmusát, tudnia kell a CND éves üléseiről, arról, hogy azon rendszeresen döntést hoznak újabb szerek listára vételéről, és arról is, hogy az egyes határozatokat melyik törvény milyen hatállyal hirdette ki Magyarországon.

Jelenleg egyetlen adatbázis van a jogalkalmazó segítségére, a Nemzeti Szakértői és Kutató Központ által vezetett „A Magyarországon megjelent, a Kábítószer és Kábítószer-függőség Európai Megfigyelő Központjának Korai Jelzőrendszerébe (EMCDDA EWS) 2005 óta bejelentett ellenőrzött anyagok büntetőjogi vonatkozású besorolása” című táblázat (elérhető az nszkk.gov.hu/content/droghelyzet/jogi-segedletek/designer_jogi_lista_20210301.pdf címen). Ezt az adatbázist az NSZKK szakértői naprakészen vezetik, ezért az alkalmas a napi jogalkalmazói gyakorlatban felmerülő kérdések megoldására. Azonban az különösebb magyarázatot nem igényel, hogy ez az adatbázis semmilyen formában nem tekinthető irányadó jogi normának. A jog megismerhetőségének szintjét jól mutatja, hogy kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények miatt indult büntetőügyekben rendszeresen eljáró gyakorlati szakemberek is csupán ebből a forrásból tudják feltárni az adott ügyben alkalmazandó jogot.

Látható, hogy a kábítószerlisták módosítása és a módosítások hatálybaléptetése nem észszerű rendben történik, a módosítások nem egyértelműek és a legkevésbé sem áttekinthetők. Ez azt eredményezi, hogy a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények törvényi tényállásával összefüggő, az elkövetési tárgyat meghatározó jogszabályok a jogrendszerben szétszórva lelhetők csak fel. Nem lehet vitás, hogy ilyen körülmények között a büntetőjogi kábítószerfogalom mint anyagi jogi norma tartalmának megállapítása a jogi rendszert kezelni tudó szűk kisebbség részére is a végletekig bonyolulttá, mindenki más számára pedig elérhetetlenné vált. Ez – figyelemmel az Abh.-ban foglalt alkotmányértelmezésre is – a jogbiztonság és abból fakadóan az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság követelményének megsértését jelenti.

Az alaptörvény-ellenességet a Btk. értelmező rendelkezései és a 2020. évi CLIV. törvény együttesen idézik elő. A szabályozás alkotmányossági szempontból akkor nem lenne kifogásolható, ha a CND-határozatokat kihirdető törvények módosítanák a nemzetközi szerződéseket kihirdető törvényerejű rendeleteket, vagy ha a Btk. a CND-határozatokat kihirdető törvényekre is utalna a kábítószer fogalmának értelmezése során. Megjegyzendő, hogy az alaptörvény-ellenesség valamennyi, a fenti táblázatban bemutatott törvény esetben fennáll, azonban jelen ügyben kizárólag a 2020. évi CLIV. törvényt kell alkalmaznia a bíróságnak.

V. Az indítvány

Az Abh. a korábban hatályos szabályozás kapcsán jogalkotói mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állapított meg. Alappal lehet érvelni amellett, hogy a hatályos szabályozás kapcsán feltárt alkotmányossági problémák is hasonló következtetések levonására alkalmasak. Azonban a bíróság az Abtv. 21. § (1) bekezdése alapján kizárólag a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását indítványozhatja.

A bíróság – a fentiek szerint – észlelte, hogy a Btk. 459. § (1) bekezdés 18. pont *a)* és *b)* alpontjai, illetve ugyanezen törvényhely 33. pontja, valamint a 2020. évi CLIV. törvény alaptörvény-ellenes. Az alaptörvény-ellenesség orvoslásának kétségtől az egyik módja az lehet, ha a jogalkotó pótolja a mulasztást, és a Btk. által felhívott nemzetközi egyezményeket kihirdető jogi normákon átvezeti a CND határozataiban foglalt módosításokat, illetve közvetlenül hivatkozza a Btk. értelmező rendelkezéseiben az új pszichoaktív anyagokat tartalmazó listát. Erre azonban a bíróság nem tehet indítványt, ezért az Abtv. már hivatkozott szakasza alapján azt indítványozza, hogy az Alkotmánybíróság a kérdéses normák alaptörvény-ellenességét állapítsa meg, és zárja ki azok alkalmazását jelen ügyben.

Mivel a bíróság az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte, a Be. 535. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Be. 489. § (1) és (3) bekezdése alapján az eljárást felfüggesztette.

Budapest, 2021. május 14.

dr. Ignác György sk.
bíró

A kiadmány hitelül

